

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ผลไม้ นับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญประเภทหนึ่งของประเทศไทย และผลไม้ไทยยังเป็นที่นิยมบริโภคกันทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยการส่งออกผลไม้สามารถทำรายได้เข้าประเทศได้มูลค่าปีละหลายหมื่นล้านบาท โดยในปี 2559 ประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกผลไม้และผลิตภัณฑ์ถึง 125,845 ล้านบาท มีมูลค่าสูงชันกว่าปี 2558 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออกผลไม้อยู่ที่ 106,185 ล้านบาท (เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.526) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2560) ทั้งนี้จากการที่ประเทศไทยโดยเฉพาะภาคตะวันออกมีสภาพพื้นที่และภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการผลิตผลไม้เมืองร้อนหลากหลายชนิดที่สร้างมูลค่าการส่งออกให้ประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดจันทบุรีที่เป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญของประเทศไทย ด้วยที่ตั้งจังหวัดจันทบุรีมีความเหมาะสมแก่การปลูกผลไม้ เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรีจึงนิยมปลูกผลไม้ที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง ได้แก่ ทุเรียน เงาะ และมังคุด ส่งผลให้ในแต่ละปีผลผลิตของผลไม้จังหวัดจันทบุรีจะมีจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดภาวะผลไม้ล้นตลาด ส่งผลถึงราคาของผลผลิตที่ตกต่ำลง จึงจำเป็นต้องเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้า โดยประเทศกัมพูชาเป็นช่องทางการกระจายสินค้าของประเทศไทยอีกแห่งหนึ่ง (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, 2556)

มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา นับตั้งแต่ปี 2546 เป็นต้นมา ประเทศไทยเกินดุลการค้าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากมูลค่าการส่งออกชายแดนของไทยขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่ามูลค่าการนำเข้าชายแดนกัมพูชา โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง สินค้าอุตสาหกรรม เกษตร ยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้า สินค้าอุปโภคบริโภค สิ่งทอ เป็นต้น ซึ่งมีมูลค่ามากกว่ามูลค่าของสินค้านำเข้าจากกัมพูชาซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าเกษตรกรรม เนื่องจากสินค้าของไทยนั้นเป็นที่นิยมและยอมรับของประชาชนชาวกัมพูชาเป็นอย่างยิ่ง และกัมพูชามีพรมแดนติดกับประเทศไทยหลายด้าน โดยมีจุดผ่านแดนถาวรทั้งหมด 6 จุด (ศูนย์บริการข้อมูลการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน, 2557) ได้แก่

- 1) บ้านหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด - จามเยียม อำเภอพนมสรีมา จังหวัดเกาะกง
- 2) บ้านคลองลึก อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว - ปอยเปต อำเภอโอโฉรวร จังหวัดบันเตียเมียนเจย
- 3) ช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ - โอร์เสม็ด อำเภอสำโรง จังหวัดอุดรรัมย์
- 4) บ้านฝักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านคลองจะกร้อม อำเภอไพลิน จังหวัดพระตะบอง
- 5) ช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ - อลลองเวง จังหวัดอุดรรัมย์
- 6) บ้านแหลม อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี - บ้านกัมเรียง อำเภอไพลิน จังหวัดพระตะบอง

จากด่านถาวรทั้งหมด จะเห็นได้ว่าจังหวัดจันทบุรีมีด่านถาวรถึง 2 แห่ง โดยจังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ฝั่งตะวันออกติดกับประเทศกัมพูชาในเขตอำเภอโป่งน้ำร้อนและอำเภอสอยดาว มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อเข้าไปยังประเทศกัมพูชาได้หลายจุดนอกจากนั้นจังหวัดจันทบุรียังมีจุดผ่อนปรนอีก 3 แห่ง ได้แก่ จุดผ่อนปรนบ้านซันตารี บ้านสวนส้ม และบ้านบึงขันธ์ล่าง ทั้งนี้จุดผ่านแดนถาวรเป็นไปเพื่อการค้าและการสัญจรของบุคคล ยานพาหนะ รวมทั้งการเดินทางเข้า – ออกของบุคคลจากประเทศที่สาม โดยเป็นไปตามระบบสากลว่าด้วยความตกลงการสัญจรข้ามแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กรมการค้าต่างประเทศ, 2557) ถือเป็นโอกาสที่ดีในการที่จะทำการค้าชายแดนกับประเทศกัมพูชา โดยนำสินค้าเกษตรซึ่งคือผลไม้ที่มีปัญหาล้นตลาดอยู่ส่งออกไปยังช่องทางนี้

การเพิ่มช่องทางการค้าให้มากขึ้นเป็นอีกวิธีหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจให้ดีขึ้น โดยจังหวัดจันทบุรีที่ได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่สำคัญของประเทศและมีลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาและผลักดันให้เป็นช่องทางการส่งออกผลไม้ไปสู่การค้าชายแดนกัมพูชา จึงได้ทำการศึกษาช่องทางการขนส่งผลไม้ไปสู่ชายแดนกัมพูชา และวิเคราะห์เปรียบเทียบเส้นทางการส่งออก รวมไปถึงนำเสนอเส้นทางการส่งออกและแนวทางการพัฒนาการขนส่งผลไม้เพื่อการส่งออกไปสู่ชายแดนกัมพูชา เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายผลไม้ และเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการการขนส่งไปยังชายแดนให้เหมาะสมเพื่อสร้างความได้เปรียบเชิงการค้าได้มากยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาเส้นทางการขนส่งผลไม้จากจังหวัดจันทบุรีสู่ชายแดนกัมพูชา
- 1.2.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบเส้นทางการส่งออกผลไม้สู่ชายแดนกัมพูชา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

- 1.3.1 ศึกษาการขนส่งเฉพาะการขนส่งผลไม้ทางถนนเท่านั้น
- 1.3.2 ศึกษาเส้นทางการขนส่งจากจังหวัดจันทบุรีประเทศกัมพูชาโดยผ่านด่านชายแดนจังหวัดจันทบุรีเท่านั้น

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ด้านวิชาการ ได้ศึกษาและวิเคราะห์การขนส่งไปยังชายแดนกัมพูชาสามารถใช้เป็นแนวทางต่อยอดการศึกษาวิจัยในอนาคตได้
- 1.4.2 ด้านนโยบาย สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการขนส่งผลไม้จากจันทบุรีไปยังชายแดนกัมพูชา
- 1.4.3 ด้านเศรษฐกิจ/พาณิชย์ เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้ประกอบการด้านการส่งออกไปยังชายแดนกัมพูชา

1.5 แผนการดำเนินงานโครงการวิจัย

ตารางที่ 1.1 แสดงแผนการดำเนินงานวิจัย

แผนการดำเนินงาน	ระยะเวลา (เดือนที่)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.รวบรวมข้อมูลของการขนส่งผลไม้ไปยังชายแดนกัมพูชา	→											
2.ศึกษาช่องทางการขนส่งผลไม้ไปยังชายแดนกัมพูชา	→											
3.กำหนดเกณฑ์ในการประเมินสมรรถนะของแต่ละช่องทาง			→									
4.กำหนดเส้นทางการขนส่งผลไม้ไปยังชายแดนกัมพูชาเบื้องต้น			→									
5.วิเคราะห์ช่องทางการขนส่งผลไม้ไปยังชายแดนกัมพูชาแต่ละเส้นทาง				→								
6.ประเมินสมรรถนะของแต่ละช่องทาง							→					
7.เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของแต่ละเส้นทางในการขนส่ง										→		
8.นำเสนอเส้นทางการขนส่งและแนวทางในการพัฒนา											→	